

Agder Renovasjon
-best for miljøet!

Informasjonshefte om hjemmekompostering

Innhold

Retningslinjer for deltagelse i hjemmekompostering	2
Kort orientering	3
Råd ved valg av varmekomposteringsbeholder	4
Hvordan kompostere?	5
Cipaxkompen	6
Hva kan gå galt?	6
Lag din egen beholder	7
Meldingsskjema	9

Agder Renovasjon er et interkommunalt renovasjonsselskap for Arendal, Grimstad og Froland, og betjener 67.000 personer.
Adr: Heftingsdalen, Austre Moland, 4849 Arendal. Tlf: 37 05 88 00, postmaster@agderrenovasjon.no, www.agderrenovasjon.no

(Sist oppdatert sept 2010)

Retningslinjer for deltagelse i hjemmekompostering

Ved å hjemmekompostere får abonnenten reduksjon i renovasjonsavgiften mot å:

- kompostere alt komposterbart husholdningsavfall hele året i **godkjent varmekomposteringsbeholder**. Det er den enkelte kommune som avgjør om en kompostbeholder skal godkjennes. Under er en oversikt over noen beholdere som er godkjent. Har du spørsmål om andre typer beholdere kontakt din kommune.
- **Eksempler på godkjente varmkomposteringsbeholdere:**
 - Cipaxkompen (Polimoon Cipax)
 - Hagakompen (Miljøkompaniet)
 - Kompostbjørn (Strømbergs Plast AS)
 - Biolan (Total Wastesystems)
 - Myra (Tremek AS)Du kan lese mer om disse beholderne på www.gronnhverdag.no.
- tillate at matavfall ikke hentes hos dere
- tillate at det blir satt et rødt merke på kildesorteringsskapet for å vise renovatøren at du hjemmekomposterer
- vise hensyn ved plassering av kompostbeholder slik at den ikke er til sjenanse for nabo eller forbipasserende.
- tillate at representanter fra kommunen eller andre som kommunen samarbeider med, foretar målinger og kontroll av kompostbeholderen og restavfallsbeholderen.
- sende kommunen melding om deltagelse på vedlagt påmeldingsskjema.
- Dersom flere abonnenter deler en komposteringsbeholder må hver enkelt sende egen melding for å få reduksjon i avgiften.

Opphør/Endring

- dersom den enkelte abonnent, eller kommunen ønsker at hjemmekomposteringen skal opphøre, opphører også avgiftsreduksjonen.
- ved opphør er abonnenten pliktig til å benytte kommunens gjeldende renovasjonssystem.
- ved eierskifte opphører avgiftsreduksjonen. Ny eier må eventuelt sende ny melding om hjemmekompostering.
- retningslinjer og avgiftsreduksjon kan bli endret dersom kommunen innfører nye renovasjonsordninger.

Kort orientering

Ved hjemmekompostering i godkjent varmekomposteringsbeholder oppnår abonnenten i overnevnte kommuner reduksjon i renovasjonsavgiften. Størrelsen på reduksjonen avgjøres av den enkelte kommune.

Kort om fremgangsmåten:

1. Dersom en ønsker å kjøpe kompostbeholderen som lagerføres av Agder Renovasjon må denne hentes og betales i Heftingsdalen.
2. Når komposteringsbeholder er anskaffet/laget og tatt i bruk, returneres ett eksemplar av vedlagt melding i undertegnet og utfylt stand til **den kommunen** du bor i.

Kommunen sørger for at:

1. Avgiftsreduksjonen registreres.
2. Renovatøren får melding om påsetting av rød brikke på abonnentens kildesorteringsskap. Dette markerer hjemmekompostering og at ikke matavfall skal hentes.

Kompostbeholder:

Agder Renovasjon lagerfører en komposteringsbeholder, Cipaxkompen (250 liters plastbeholder).

Betaling for beholder og utstyr:

Må gjøres kontant i Heftingsdalen.

Informasjon:

Spørsmål vedrørende abonnementsforhold for hjemmekompostering kan stilles til:

Arendal kommune, Infrastruktur -----Tlf: 37 01 30 00

Froland kommune, VAR,-----Tlf: 37 23 55 10

Grimstad kommune, VAR-----Tlf: 37 25 03 00

Agder Renovasjon, -----Tlf: 37 05 88 00

Råd ved valg av varmekomposteringsbeholder

Størrelse

- En tommelfingerregel er *50-60 liter pr. pers.* i husstanden.
- For stor beholder fører til større varmetap, mens en liten beholder krever oftere tømning.
- En 200-250 liters beholder dekker normalt behovet for en vanlig familie.
- Beholder med 2 kammer gir fordeler.

Isolert beholder kreves

- Vanntett isolasjon og isolasjon som er beskyttet for å tåle påvirkning av greip/spade.
- Isolasjonen skal være minst 5 cm tykk.

Innerlokk

- Beholderen bør ha et isolert innerlokk som legges direkte på komposten. Lokket benyttes i den kalde årstiden.

Lokket

- Ytterlokket må være slik konstruert at det ikke oppstår personskader dersom det skulle falle ned.

Høyde

- Høyden på lokket bør være slik at en greit kan arbeide med komposthakke i bingen (blande ny og gammel kompostmasse).
- Gunstig høyde er 80-100 cm.
- Ugunstig høyde kan kompenseres for ved plassering av beholder på oppbygget underlag, eller ved å bruke en solid skammel dersom beholderen er for høy.

Tetting

- Beholderen bør være tett for regnskyll og skadedyr, men *husk at luft må kunne komme ut og inn av beholderen.*

Tømning

- En beholder hvor en sidevegg, eller det meste av en sidevegg kan tas bort, er enklest å tømme.

Plassering og lufttilførsel

- Tenk på naboen både når det gjelder plassering og valg av utseende på beholderen.
- Beholderen bør plasseres på et bord-/plankelag for å sikre god lufttilførsel nedenfra.

Hvordan kompostere?

Oppstart

- I bunnen av beholderen legges et 20-25 cm tykt lag med kvist, grovt i bunnen og finere oppover, med tørt hageavfall (ikke løv og gress). Dette gjøres for å sikre god lufttilgang til det som senere legges oppi, og for å absorbere eller drenere bort eventuelt overskuddsvæske.
- Fyll gjerne på mest mulig avfall i starten; det gir raskere oppstart. Husk å røre godt rundt slik at matavfall og strø blandes godt.
- Det kan ta litt tid før komposteringsprosessen er i gang da avfallet må ha en viss høyde før varmgangen setter inn, ca. 30-40 cm.
- Fyll på matavfall etter hvert. Bland gjerne noe av dette ned i kompostmassen når kjøkkenbøtta blir tømt og tilsett strø. Legg strø i bunnen av kjøkkenbøtta etter tømning, så unngår du kliss.
- Kjøtt- og fiskeavfall bør rotes ekstra godt ned i massen, gjerne med mye strø.

OPPSKRIFT: 1/4 STRØ OG 3/4 MATAVFALL

Omrøring

Husk god omrøring 2-3 ganger pr. uke. Bruk av strø er de viktigste tiltak for å få komposteringen til å gå som den skal. En godt omrørt kompost, spesielt etter hvert ilegg, tiltrekker ikke mus og fluer!

Strø

Strø i form av tørr fliskuttet kvist gir kompostmassen god porøsitet. Slikt strø kan en lage selv, men fås også kjøpt. Strø med mye finstoff (torvmuld, sag- og pussespon o.l.) bør blandes med grovere strø (gjern fliskuttet kvist) for å sikre god porøsitet i komposten. Husk å skaffe strø for vinterbruk.

Tømming

Tømming av kompostbeholderen bør alltid foretas om høsten. Start vinteren med god beholderkapasitet.

Ettermodning av kompost i haug

Ettermodning bør skje på et underlag som gir luft til haugen. Kvist m/flislag er bra. Haugen bør dekkes med presenning e.l. for å hindre nedtrengning av nedbør og utvasking av næringsemner. Komposten bør ettermodnes over vinteren. Bruk av for fersk kompost kan skade frø og planterøtter.

Ved hver ny kompoststart

- Se etter at luftingen er ok.
- Start med kvist- og dekklag.
- Legg så i litt av den "ferskeste varen" (=topplaget) fra foregående oppfylling som startmasse.
- Bland inn "startmassen" med det første ilegg.

Når det kommer snø: Husk å skuffe vekk snø fra luftinntaket (ellers "kveles" komposten).

Cipaxkompen

Kompostbeholder som lagerføres hos Agder Renovasjon, Heftingsdalen

- Enkammerbeholder. 250 liter, 100 cm høy, 75 cm i diameter, totalvekt beholder 30 kg, 7 cm innebygget isolasjon, kapasitet på inntil 5 personer, 5 års garanti.
- Beholderen kan plasseres direkte på bakken, men **pass på at det er fall til dreneringshullet i beholderens bak-kant** (sigevann vil renne gjennom luftehullene og ned i dobbeltbunnen).
- Sigevann må tappes ut for at luftingen skal fungere godt. Dersom sigevann skal samles opp, f.eks til bruk som "gjødselvann", må likevel avtapping skje meget hyppig (minst hver uke). Innstengt sigevann gir vekst av bakterier og sopp i dobbeltbunnen.
- Før hver kompostering bør beholderens dobbeltbunn rengjøres. Dette kan gjøres ved å helle varmt såpevann i beholderen. Vannet vil renne ned i dobbeltbunnen (gjennom luftehullene) og ut av dreneringshullet. Skyll ut med litt varmt vann. Etter rengjøring stikkes luftehullene opp med en pinne, piperenser eller lignende.
- Luftehullene (4 mm) kan med fordel utvides noe. Oppboring med 6 mm bor gir merkbar bedring av luftvekslingen (som kan være noe snau ved stort ilegg av lettnekbrytbart materiale). 6-7 mm hull vil fremdeles hindre inntrengning av mus.

Hva kan gå galt?

Det lukter og komposten er kald

Dette skyldes vanligvis for lite strø eller for mye fuktighet, men kan også oppstå dersom avfallet er "dårlig" blandet og komposten får for liten lufting.

- Prøv å tilsett tørt strø og rør godt i beholderen.

Komposten er kald og prosessen har stoppet (uten lukt)

Kan være at komposten er for tørr eller inneholder for lite kjøkken-avfall (næringsrikt avfall).

- Tilsett en neve sukker rørt ut i lunkent vann, evt. bare vann. Grønt gressklipp kan også være tilstrekkelig.

Det lukter og komposten er varm

Skyldes vanligvis for lite strø i forhold til kjøkkenavfall.

- Tilsett mer strø og bland godt.

Fluer

Skyldes vanligvis at komposten er for kald.

- Få opp temperaturen (se over). Fluelarver og sykdoms-fremkallende organismer overlever ikke temperaturer over 50 °C.

Mugg og/eller sopp

Skyldes at komposten er for tørr. Spor etter sopp når komposten ser ut som aske.

- Bland i fuktig materiale eller vann/amoniakkvann.

Lag din egen beholder

Informasjonen er hentet fra grønnhverdag.no

Beskrivelse av beholderen

Dette er en type kompostbeholder som fungerer godt og som kan utføres i et utall varianter. Ventilasjon skjer gjennom hull i bunnen. Beholderen tømmes ved å ta av frontveggen. Denne holdes på plass med vindushasper.

Den modellen vi foreslår, er på 180 liter. Dette er vanligvis tilstrekkelig til en familie på 5 personer, med tømming 1-2 ganger i året. Får du tak i isolasjonsplater f.eks. i bredde på 60 cm, kan du bygge beholderen med utgangspunkt i det. Størrelsen blir da ca. 270 liter.

Beholderen er isolert med isopor (ekspandert polystyren), og målene er tilpasset standardmålene på disse platene. Isoporen må beskyttes for å unngå at den smuldrer og biter kommer i komposten. Dette gjøres ved å kle den med fiberduk eller grunnmursplast.

Det er også mulig å bruke hardere og mer solide isolasjonsplater (ekstrudert polystyren). Velg plater som er blåst med karbondioksyd (kullsyre) og unngå varianter blåst med HKFK, som er ozonnedbrytende. Plater i ekstrudert polystyren er dyrere enn vanlige isoporplater i innkjøp, men gjør det mulig å spare inn på resten av konstruksjonen. Platene har en så hard og glatt overflate at de ikke trenger beskyttelse (fiberduk) innvendig.

For å unngå nedkjøling på kalde vinterdager, er det viktig at isolasjonsplatene er presset godt mot hverandre i alle hjørner. Pass særlig på at klemmene holder frontveggen godt på plass. Isolasjonen i lokket må være 50 x 60 cm og skal ligge oppå isolasjonen i veggene.

Skal alle materialene kjøpes til full pris, blir beholderen nesten like kostbar som en ferdigkjøpt beholder. Gamle materialer er fullgode til dette bruk. Kjøp eventuelt billigste sortering/forskalingsmaterialer. Unngå trykkimpregnerte materialer.

Materialliste

Dimensjon Lengde Antall

Trelast 4 sider:

10 x 1,5 cm	104 cm	22
10 x 2,5 cm	64 cm	4
10 x 2,5 cm	59 cm	4

Trelast bunn:

10 x 1,5 cm	59 cm	3

Trelast lokk:

10 x 1,5 cm	73 cm	6
10 x 1,5 cm	63 cm	2

Isolasjon: 6 stk standard plater (isopor eller ekstrudert polystyren), 5 x 50 x 100 cm. I strøk med lange og kalde vintre anbefales 10 cm tykkelse på platene.

Fiberduk: 6 m², f.eks. tynn presenning

Metallnetting: 60 x 70 cm. Åpningene i nettingen må være så små at mus ikke kan komme igjennom.

Tjærepapp: 100 x 90 cm (til lokket)

Kasseklemmer: 4 stk

Spiker: Galvanisert, 100 stk 35 mm og 30 stk 25 mm

Pappspiker: Bruk max 30 mm lengde

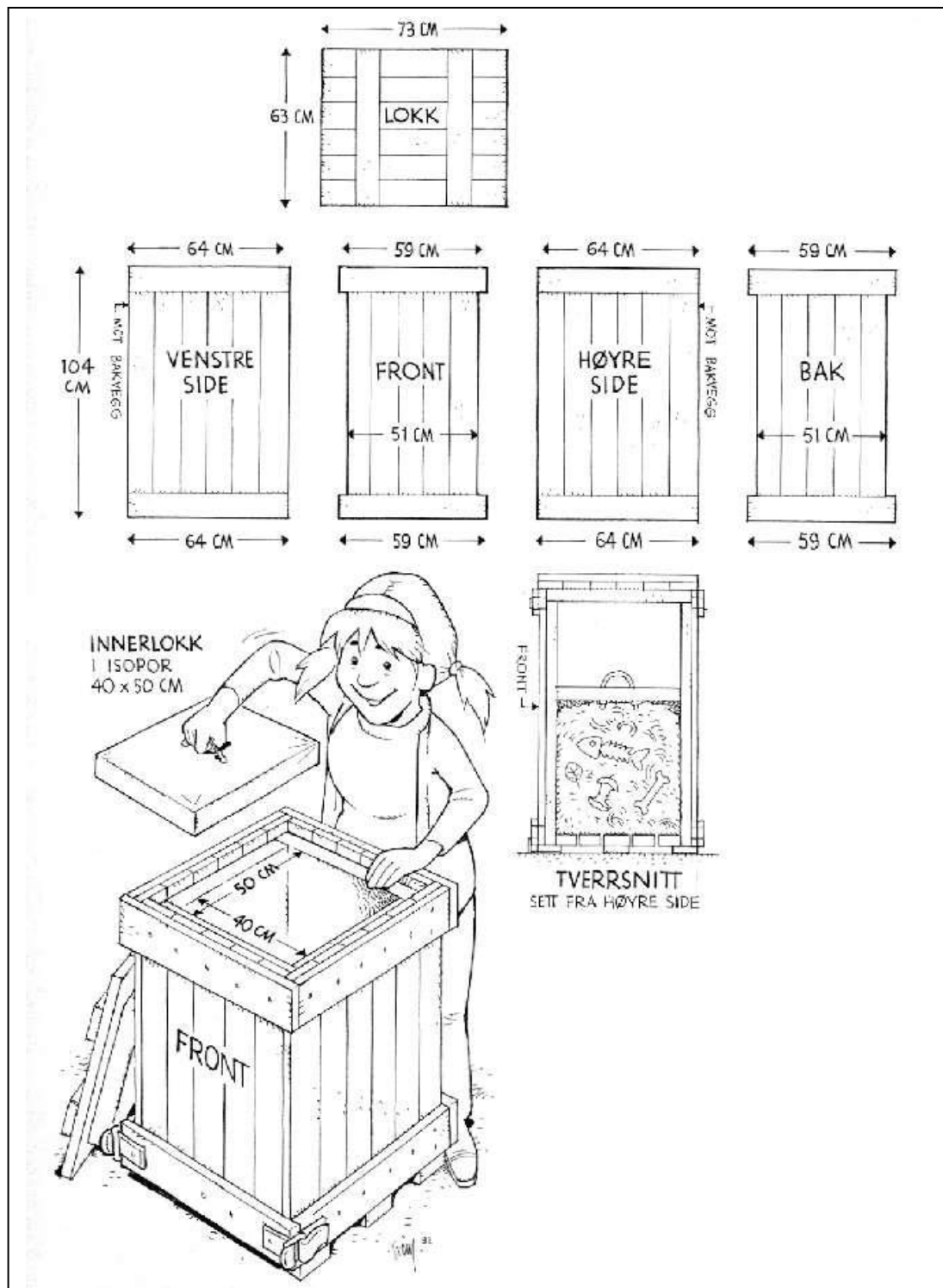
Skruer: 24 stk 60 mm, 1 stk 80 mm (til å feste kloss på innerlokk)

Stoppskiver: 21 stk, store nok til å feste isoporen

Beis: Nok til ca. 5 m²

Arbeidsbeskrivelse

1. Kapp opp materialene i riktige lengder.
2. Studér tegningen (se under) og sett sammen sidene og lokket.
3. Skru sammen baksiden med sideveggene. Snu beholderen og fest metallnettingen først og så de tre bunnbordene.
4. Skjær til isolasjon til bunn, lokk og innerlokk. Kle all isopor med fiberduk. Fest duken 5 cm inn på baksiden av platene.
5. Skru isolasjonen fast til sideveggene og lokket. Bruk stoppskiver.
6. Bor hull i bunnen - 5 mm diameter med ca. 3 cm mellomrom for lufting.
7. Fest kasseklemmene som skal holde frontveggen.
8. Finn en bordbit til håndtak på innerlokket.

Meldingsskjema fra

Navn: _____
(Abonnet)

Adresse: _____

Postnr.: _____ Poststed: _____ Tlf: _____

Eiend. Adr. _____ G. Nr. _____ B. Nr. _____

Om at

Jeg ønsker å hjemmekompostere mitt husholdningsavfall på de vilkår som fremgår av retningslinjene for hjemmekompostering i Arendal, Froland og Grimstad.

Jeg har anskaffet og tatt i bruk kompostbeholder av

typen: _____
Kvittering for beholderen må vedlegges.

Jeg kan ellers opplyse om at komposteringsbeholderen deles med:

Navn: _____ Adresse: _____
som sender egen melding.

..... den/...../.....

Abonnetens underskrift

Ved et eventuelt eierskifte vil avtalen om hjemmekompostering opphøre. Det blir automatisk registrert standardabonnement på den nye eieren.

Når beholder er tatt i bruk, returneres ett eksemplar av meldingen i utfylt og undertegnet tilstand til den kommunen du bor i.

Arendal: **Arendal kommune, Infrastruktur, Pb 780 Stoa, 4809 Arendal**

Froland: **Froland kommune, VAR, Osedalen, 4820 Froland**

Grimstad: **Grimstad kommune, VAR, Pb 123, 4891 Grimstad**

